

Sammenstilling av høringsinnspill med vurderinger og konklusjoner

Utstrekning av bekjempelsessonen

En bekjempelsessone som setter restriksjoner på ellers lovlig aktivitet skal ikke være større og mer inngripende enn det som anses nødvendig for å kontrollere sykdommen ILA. Det er flere virksomheter som driver med fiskeoppdrett ved mange ulike lokaliteter i det gjeldende området, og det er for tiden fisk av to forskjellige generasjoner i anleggene. Basert på kunnskapen vi hadde tidlig i forskriftsarbeidet skisserte Mattilsynet det første forslaget til kontrollområde omkring Buholmen i Austevoll. Bekjempelsessonens utstrekning ble uformet slik vi anså det som smittemessig nødvendig på det tidspunktet. Utstrekningen som ble foreslått var innenfor det som blir skissert for utstrekning av bekjempelsessone i ILA-planen.

Det er komplekse vurderinger som ligger til grunn for etablering av en bekjempelsessone for å kontrollere sykdom på fisk i sjø. Sonens utstrekning skal utgjøre en faglig forsvarlig sone for kontroll med sykdommen. Mattilsynet har foretatt en grundig vurdering av utstrekningen for endelig bekjempelsessone som nå vedtas. De lokale forholdene i oppdrettsområdet, innspillene fra kunnskapsstøtteinstitusjonene, Mattilsynets erfaring med sykdommen ILA og samtlige høringsinnspill er tatt med i vurderingen før endelig beslutning er fattet. Uttalelsene fra Havforskningsinstituttet og Veterinærinstituttet tilsier at spredning av ILA-smitte kan ramme også de nordlige lokalitetene Horgefjorden, Krigsholmen, Klammerholmen og Drøno. Dette har vært utgangspunktet for Mattilsynets vurdering av bekjempelsessonens utstrekning. Det kommer til å stå totalt 1,9 mill. fisk i sjøen innenfor den først foreslåtte bekjempelsessonen fra slutten av april 2018. Mattilsynet har kommet til at det er mulig å redusere bekjempelsessonen innenfor det som er smittemessig forsvarlig.

Momenter som vi har vektlagt i vurderingen og som er grunnlaget for at Mattilsynet vedtar en mindre bekjempelsessone enn utstrekningen av sonen som var skissert i høringsforslaget, er:

- tidspunkt for endelig slakting av høst-16-generasjonen
- avstandsforhold mellom lokalitetene basert på antall fisk i tiden fremover
- hittil ingen avdekking av smitte ved lokalitetene innenfor det som vil utgjøre kontrollområdet
- lavere antall fisk i sjøen når sjøtemperaturen stiger utover våren og dødeligheten og smittespredningen av ev. ILA-virus vanligvis pleier å øke

Som det går frem av strekpunktene over, spiller en rask utslakting av høst-16-generasjonen en viktig rolle for de avveiningene Mattilsynet har gjort ved fastsettelse av bekjempelsessonen. Sonen som etableres vil ikke omfatte lokalitetene Horgefjorden, Eidholmen, Krigsholmen, Stille S, Klammerholmen og Drøno.

Høringsinnspill fra Advokatfirmaet Steenstrup Stordrange DA v/Halvdan Mellbye, Mattilsynets vurdering og konklusjon

Det følger av høringsinnspillet fra advokat Mellbye på vegne av høringsinstansene Langøylaks AS, Austevoll Melaks AS og Troland Lakseoppdrett AS at det fra slutten av april 2018 kun vil stå fisk ved tre lokaliteter innenfor området som utgjorde det første forslaget til bekjempelsessone. Lokalitetene Kviksholmen og Klammerholmen vil ha 800 000 fisk hver og Drøno vil ha 300 000 fisk. Mattilsynet forutsetter at opplysningene stemmer.

Ut fra faglige vurderinger mener vi at bekjempelsessonen ikke kan reduseres ytterligere, sonen kan ikke gjøres mindre enn det som vil utgjøre faglig forsvarlig håndtering av ILA-utbruddet i Austevoll. Av den grunn er det ikke aktuelt å lage sonens utstrekning slik at lokaliteten Kviksholmen tas ut av sonen. Denne lokaliteten ligger knapt fire km fra Buholmen, der det har stått fisk med påvist ILA. Avstanden mellom disse to lokalitetene tilsier

at det vil ikke være forsvarlig smittebekjempelse å lage en sone som ikke inkluderer Kviksholmen. Basert på avstandsforhold fra utbruddslokaliteten og innimellom en viss strøm i nordlig retning er det risiko for smittespredning til lokalitet Kviksholmen, ev. smitte via lokalitet Kalsøyflu.

Nærmere om avstands- og strømforholdene

Hensynet til å begrense smitte er et hovedhensyn i saken. Dette synspunktet deles med advokat Mellbye på vegne av de tre oppdrettsselskapene. Mellbye hevder videre at risikoen for smitte vil reduseres med økt avstand fra lokalitet Buholmen. Mattilsynet er enig i disse synspunktene og vektlegger avstandsforholdene inkludert den innbyrdes avstanden mellom lokalitetene.

Strømforholdene er variable selv om f.eks. hovedstrømmen kan gå mot nord og nordvest, som strømmodelleringen fra Havforskningsinstituttet indikerer for i dette aktuelle området i Austevoll. Vinden påvirker strømforholdene, og på kysten av Vestlandet kan vinden komme fra ulike retninger, være kraftig og plutselig snu. Av den grunn er ikke strømforholdene noe som kan legges til grunn som sikker kunnskap om vannutskiftning mellom lokaliteter.

Det står ikke fisk ved lokalitet Stille S og Eidholmen.

Det er flere grunner til at Mattilsynet har konkludert med at bekjempelsessonen må omfatte Kviksholmen. Den relativt korte avstanden mellom utbruddslokaliteten Buholmen og Kviksholmen, på knappe fire km, er av betydning. I tillegg er Kalsøyflu lokalisert mellom de to nevnte lokalitetene, og det bidrar til å øke faren for smittespredning i nordlig retning mot Kviksholmen.

For å etablere en smitemessig forsvarlig bekjempelsessone i austevollområdet er det etter vår faglige vurdering behov for at den har en utstrekning på minimum fem kilometer. Denne vurderingen baserer seg på erfaringer med ILA-utbrudd gjennom lang tid, slik det blir skissert i ILA-planen punkt 6.2, og vurderinger av reell smitterisiko i det aktuelle området. I vurderingene har Mattilsynet lagt vekt på forekomsten av ulike akvakulturvirksomheter i området, antall fisk, avstandsforhold, trafikk i området, topografiske forhold og hydrografiske forhold. Hvis det er forholdsvis korte avstander mellom lokaliteter i et område, kan det ha større betydning for smittespredning enn indikasjoner på strømretning.

Etter våre smittefaglige vurderinger, foreligger det ingen mindre inngripende alternative tiltak som samtidig gir tilfredsstillende kontroll med sykdomsutbruddet.

Allerede i høringsbrevet hadde Mattilsynet funnet grunn til å gjøre en viss endring av det første forslaget til bekjempelsessone. Det ble bestemt at ventemerdene tilhørende slakteriet ved Storebø likevel ikke skulle omfattes av bekjempelsessonen. Begrunnelsen for denne endringen er tatt inn i høringsbrevet. I tillegg ble det lagt vekt på at den smittefaglige vurderingen knyttet til sonens utstrekning er annerledes for ventemerdanlegg ved et slakteri enn for andre typer av akvakulturanlegg i sjø. Fisken står i ventemerd bare noen få dager i forkant av slaktingen, den kan maksimalt stå der i seks døgn.

Kviksholmen og Kalsøyflu er som nevnt lokalisert mellom Buholmen og de nordlige lokalitetene Horgefjorden, Krigsholmen, Klammerholmen og Drøno i den først foreslåtte bekjempelsessonen. Plasseringen av Kalsøyflu og Kviksholmen medvirker til økt risiko for smitte mellom Buholmen og f.eks. Krigsholmen. Kalsøyflu og Kviksholmen kan utgjøre en form for «smittebro» ved at smitte fra Buholmen først kan etablere seg ved Kalsøyflu eller Kviksholmen for deretter å kunne spre seg videre nordover. Imidlertid har innbyrdes avstand mellom lokaliteter også betydning for smittespredning. I tilfeller der det bare er en til to

kilometer mellom lokaliteter på rekke, vil arronderingen kunne bidra til smittespredning over lengre avstander. Avstanden mellom Kviksholmen og Krigsholmen er imidlertid på ca. 3,5 km, og det utgjør en viss form for branngate i et område der det ikke kommer til å stå mer enn 1,9 mill. fisk fra slutten av april. Mattilsynet har kommet til at Horgefjorden, Krigsholmen, Klammerholmen og Drøno er lokalisert med såpass god avstand fra Buholmen at disse lokalitetene kan tilhøre overvåkingssonen. Til tross for at Kalsøyflu og Kviksholmen bidrar til å øke risikoen for smitte mellom Buholmen og de nevnte fire nordlige lokalitetene, finner Mattilsynet det forsvarlig å sette den nordlige grensen for bekjempelsessonen ved nordspissen på øyen Møkster.

Aktsomhet for å unngå spredning av smitte

Oppdrettsvirksomhetene i området forutsettes å opptre aktsomt i tiden fremover ved at de etterlever kravet i matlovens § 19 om aktsom opptreden for å unngå spredning av smitte. Risiko for tilstedeværelse av sykdomsvirus tilsier økt aktsomhet for å unngå sykdom. Helsetilstanden til fisken i anleggene må følges grundig opp i henhold til aktsomhetskravet. Det er avgjørende at det gjennomføres helsekontroll inkludert egnet prøveuttak av fisk ved forøket dødelighet og andre tegn til sykdom. Dette kommer i tillegg til krav om månedlig helsekontroll ved lokalitetene innenfor kontrollområdet. Tidlig oppdaging av ev. smitte på fisk ved lokalitetene innenfor kontrollområdet er viktig for å unngå at sykdommen ILA etablerer seg i området. Det har utviklet seg til lokale epidemier av ILA flere steder her i landet de siste årene.

Dersom det skulle vise seg at ILA-virus blir påvist på fisk innenfor overvåkingssonen i kontrollområdet som nå opprettes i Austevoll, vil det være aktuelt med en raskt utvidelse av bekjempelsessonen.

Helsekontroll

Beredskapsplanen angir at dødelighet er et moment ved vurderingen av smitterisiko. Mellbye understreker i høringsinnspillet 6. mars 2018, at oppdretterne derfor har fulgt opp dødelighet på fisken. Oppdretterne har vektlagt at dødeligheten av fisk ved anleggene hadde andre årsaker enn ILA. Mattilsynet er enig i at god helsekontroll, i samsvar med akvakulturdriftsforordningen §§ 13 og 14, er viktig.

Vi mener også at dødelighet som følge av sykdom er av betydning for håndtering av ILA-utbrudd og fastsettelse av bekjempelsessone, jf. ILA-planen punkt 6.2. Det er spesielt alvorlig om det er høy dødelighet ved anlegget som har fått påvist ILA. Forøket dødelighet medfører økt smittespredning til omgivelsene og gir grunn for umiddelbar tømning av merder ved en utbruddslokalisering. Høy dødelighet ved de andre anleggene i området er også av stor betydning og er viktig å utrede. Forøket dødelighet utløser krav om ekstraordinær helsekontroll. Aktørene har sørget for oppfølging av fisken sin helsetilstand. Om dødelighet er utredet én gang, er det likevel grunn til å følge opp fortsatt forøket dødelighet. Dette er også årsaken til at Veterinærinstituttet kommer med forslag om aktuell prøvetaking av fisk i området, der de spesielt vektlegger lokaliteter med forøket dødelighet. Selv om fisken allerede har fått én diagnose, som for eksempel PD, er den ikke sikret mot nye utbrudd av andre sykdommer, som for eksempel ILA. Forøket dødelighet må derfor kontinuerlig følges opp, jf. de nevnte forskriftskravene om helsekontroll.

Mattilsynet er informert om at fisk ved flere av lokalitetene i det gjeldende området er prøvetatt etter at ILA-diagnosen ble stadfestet ved Buholmen. En del av helsekontrollen med tilhørende prøveuttak er gjennomført av oppdrettsvirksomhetene og en del er utført av Mattilsynets region Sør og Vest. Resultatet av analysene har ikke avdekket smitte av ILA ved andre lokaliteter. Det gir likevel ingen garanti for at ILA-virus ikke kan ha blitt spredd til fisk ved flere lokaliteter. Siden ILA opptrer som en «ulmebrann», trengs det gjerne intensivt overvåking av sykdoms- og smittestatus over lang tid for å avdekke eventuell ILA-smitte.

Fordi det er vanskelig å detektere ILA selv ved hjelp av egnede prøveuttak, er koordinert brakklegging av større områder, som en bekjempelsessone, et effektivt tiltak etter utbrudd av ILA. Rimelig ferske data som ikke har avdekket spredning av ILA-virus på nåværende tidspunkt, er et nødvendig utgangspunkt for å kunne etablere en mindre bekjempelsessone enn det vi først foreslo.

Vanligvis er det mindre dødelighet i forbindelse med ILA-utbrudd midtvinters ved lave temperaturer enn utover våren når sjøtemperaturen stiger. Smitteutskillelsen av virus fra en lokalitet der ILA er stadfestet, har sammenheng med nivået på dødelighet av fisk. Når dødeligheten stiger, øker smitemengden av virus og dermed smittefaren. Jo tidligere fisken ved lokalitetene med fisk av høst-16-generasjonen blir slaktet, jo bedre vil det være for å unngå smittespredning. Når tiden går og sjøtemperaturen stiger, vil eventuell ILA-smitte kunne gjøre seg mer gjeldende og resultere i smittespredning. Det er derfor bra at det ikke kommer til å stå et høyt antall fisk i sjøen i dette området fremover våren.

Bekjempelsessone kontra overvåkingssone

Mellbye skriver at det ofte ikke vil være noen stor forskjell i smitterisiko om en konkret lokalitet plasseres i overvåkingssonen eller i bekjempelsessonen. Denne påstanden er Mattilsynet ikke enig i, og spesielt ikke siden ILA opptrer som en «ulmebrann». Med det mener vi at viruset kan ligge latent i lengre tid før det utvikler seg raskt og kan føre til et eller flere nye utbrudd av ILA. Felles brakklegging av lokalitetene i nærheten av utbruddsanlegget er avgjørende for å begrense smittespredning. Det er grunnen til at Mattilsynet mener at det ikke vil være faglig forsvarlig at Kviksholmen tilhører overvåkingssonen i stedet for bekjempelsessonen. Brakklegging er et av de viktigste tiltakene som finnes for å bryte en smittesyklus og bli kvitt sykdomssmitte i et bestemt område. Koordinert brakklegging er kun et tiltak i bekjempelsessonen, ikke i overvåkingssonene. Det vil derfor være avgjørende at lokaliteter der det er høy smitterisiko omfattes av en bekjempelsessone.

Risiko for smitte må forebygges med ulike tiltak dersom konsekvensene av smitteoverføring er store. Koordinert brakklegging er det mest aktuelle smitteforebyggende tiltak for sykdommen ILA.

Små oppdrettsvirksomheter med en stor andel av lokalitetene innenfor samme område

Advokat Mellbye nevner at det kan være aktuelt for oppdretterne å akseptere større risiko for ILA-smitte enn det Mattilsynet legger opp til i ILA-planen. Vi oppfatter det slik at dette er et argument som blir brukt siden det her gjelder relativt små oppdrettsselskap og deres utfordringer ved behov for koordinert brakklegging for å bekjempe sykdom. Lovverket gir imidlertid levende dyr beskyttelse uavhengig av hva eierne av dyrene kan akseptere. Det er et sentralt formål i regelverket, som Mattilsynet fører tilsyn med, at dyr skal beskyttes mot sykdom. Oppdretterne har selv hovedansvaret for å følge regelverket slik at fiskens helse beskyttes. Selv om enkeltaktører kan ønske å ta høyere risiko i forhold til sykdommen ILA enn det ILA-planen legger opp til, vil det være i strid med grunnleggende krav til fiskehelse og fiskevelferd. Regelverket åpner ikke for særregler for oppdrettere med få lokaliteter og/eller oppdrettere med alle eller de fleste lokalitetene innenfor samme område.

Siden det ikke er mulig å gardere seg mot eventuelle utbrudd av alvorlig sykdom som kan medføre inngripende tiltak, driver små virksomheter med stor økonomisk risiko når de har lokalisert de fleste eller alle lokalitetene sine innenfor et lite geografisk område. Arronderingen av lokalitetene i Austevoll kan være bedriftsøkonomisk lønnsom i tidsrom med fravær av utbrudd av alvorlig smittsom sykdom. Det kan gi fordeler ved at lokal arbeidskraft kan nyttes, fleksibel utnyttning av de tilsatte mellom nærliggende lokaliteter og lite reisetid. Slik Mattilsynet ser det, tar oppdretterne en stor risiko i forhold til nødvendige tiltak ved sykdomsutbrudd når de lokaliserer så store deler av anleggene sine innenfor et slikt

avgrenset område. Det bør være en kjent sak at sykdom på fisk i sjø kan medføre sykdomsbekjempende tiltak som innebærer at området må brakklegges for å bli kvitt smitte. Aksept av en slik risiko fra dyreeiere kan ikke medføre at Mattilsynet bekjemper sykdom på en mindre inngripende måte enn det som utgjør forsvarlig sykdomshåndtering.

ILA forårsaker ca. 15 sykdomsutbrudd i Norge årlig. Fisken får påført alvorlig sykdom, smitten av virus gir mye lidelse og forårsaker forøket dødelighet. Et utbrudd av sykdom kan derfor få store konsekvenser både for fiskens helsetilstand og oppdretternes økonomi. Mattilsynet fører tilsyn med at oppdrettsvirksomhetene driver i henhold til kravene til fiskehelse og fiskevelferd i regelverket. Oppdrett av laksefisk er en biologisk produksjon og hensynet til fiskens helse og velferd skal veie tyngre enn rent økonomiske forhold. Mattilsynet kan ikke velge å utsette fisken for uforsvarlig høy risiko selv om det kunne være ønskelig ut fra andre hensyn, slik advokat Mellbye argumenterer for. Gjennom vår forvaltning skal vi bidra til å sikre at både helse- og velferdskrav i lovverket oppfylles.

Det blir påpekt i høringsinnspillet fra advokat Mellbye at det har skjedd en systemsvikt slik at smitte ikke har blitt avdekket i tide ved Buholmen. Det stemmer at utredningen av helsetilstanden for fisken ved lokaliteten har tatt lang tid. Konsekvensen er at det kan ha blitt spredt mer smitte fra Buholmen enn det som ville ha vært tilfellet om smitteutredningen hadde fungert som forutsatt. Dette forholdet kan imidlertid ikke føre til at Mattilsynet som ansvarlig myndighet går inn for smittebegrensende tiltak som ikke er forsvarlige.

Advokat Mellbye nevner at Mattilsynet legger vekt på generelle prinsipper og ikke individuell behandling. Mattilsynet har i denne saken gjort en vurdering av hvordan de berørte aktører rammes ved utstrekningen av bekjempelsessone og tiltakene som vil gjelde innenfor sonen. Det er en del av den forholdsmessighetsvurderingen som Mattilsynet er pliktig til å gjøre. Vi er oppmerksomme på at det kan oppstå betydelige tap grunnet sykdomsutbrudd. Ved utarbeidelse av ILA-planen er tiltakene som skal iverksettes vurdert opp mot konsekvensene tiltakene har for aktørene som rammes på generelt grunnlag. Ved utbrudd av ILA gjør Mattilsynet i tillegg konkrete vurderinger av situasjonen innenfor det handlingsrommet planen gir. Mattilsynet kan imidlertid ikke la hensynet til enkeltaktører veie tyngre enn det som er forsvarlig for å bekjempe og begrense smitte.

Alvorlig smittsom sykdom

Ett av høringsinnspillene fremmet av advokat Mellbye går ut på at Mattilsynet kan forvente en langt raskere reaksjon fra de mindre aktørene i Austevoll enn fra større virksomheter om det oppdages smitte. Vi ønsker å benytte anledningen til å minne om at matloven § 6 og underliggende forskrifter pålegger oppdrettere, fiskehelsetjenester og laboratorium å varsle umiddelbart om grunn til mistanke om sykdom, se om ønskelig Mattilsynets veileder om varsling av smittsom sykdom, lenke: [Veileder](#)

Lene Høgset hevder i sitt høringsinnspill, at det er en diskusjon mellom de ulike forskningsmiljøene om betydningen av vertikal kontra horisontal smitteoverføring. Når vi diskuterer årsaken til hvorfor fisken ved Buholmen fikk påvist ILA, kan det være relevant å diskutere om grunnen er vertikal eller horisontal smitte.

Når først ILA er diagnostisert på fisk ved Buholmen må vi ta hensyn til smittespredning i frie vannmasser og eventuell indirekte spredning av ILA-viruset, med folk, utstyr, båttrafikk osv. De ulike forskningsmiljøene er ikke uenige om at det faktisk skjer horisontal smittespredning fra en sjølokalitet i tidsrommet det er et pågående ILA-utbrudd på fisk ved et anlegget. Fisken ved de andre sjølokalitetene i området vil da være utsatt for horisontal smitte av ILA-virus. ILA-planen tar hensyn til oppdatert kunnskapsstatus, og tiltakene Mattilsynet iverksetter ved ILA-utbrudd baserer seg på håndtering av sykdommen som gjennom lang tid har vist seg å være effektive.

Hastverk og frister

Advokat Mellbye hevder at Mattilsynet ikke har gjort grundige vurderinger og har hatt for stort hastverk i saken. Han viser til at Mattilsynet allerede har iverksatt de tiltak som er nødvendige med lojal oppfølging fra oppdretterne. Mattilsynet vil opplyse om at tiltakene som iverksettes i form av enkeltvedtak ivaretar viktige smittebegrensende restriksjoner. Imidlertid er restriksjonene ikke dekkende for det som anses som nødvendige tiltak bl.a. fordi tiltakene ikke dekker transportører og andre servicerelaterte aktiviteter som kan bidra til smittespredning. Tilstrekkelig grad av aktsomhet for å hindre videre smittespredning, oppnås først når soner er fatstatt og gjort kjent.

Hvilke tiltak Mattilsynet vil iverksette ved utbrudd av ILA, forutsettes kjent av aktører som restriksjonene får betydning for. Planen Mattilsynet anvender ved utbrudd av ILA er offentlig tilgjengelig. Malen for kontrollområdeforskrift er tidligere hørt ved regulær høring. Mattilsynet har hørt forskriftsforslaget i Austevoll i to ulike runder med mulighet for innspill. Lokale inspektører i Mattilsynet har god kjennskap til området og aktørene som opererer i området, og bidrar med kunnskap til utforming av forskrift. Mattilsynet har lang erfaring med håndtering av sykdommen ILA, og hvilke vurderinger som typisk må gjøres når forskrift skal fastsettes. For å sikre raskt iverksettelse av nødvendige tiltak har Mattilsynet utarbeidet et system som vi mener ivaretar kravene til utredning og kontradiksjon.

Kommentar knyttet til setning tatt ut av forskriftens § 13

Som informert om per e-post den 19. februar, er følgende setning tatt ut av kontrollområdeforskriften § 13: «Mattilsynet kan som et unntak fra brakkleggingskravene oppheve bekjempelsessonen med bakgrunn i utvidet helsekontroll og laboratorieundersøkelser.» Advokat Mellbye hevder at han og selskapene som han representerer ikke oppfatter at setningen var kommet med i § 13 ved en feil.

Det er riktig at setningen har vært med i forskriftsmalen som følger ILA-planen, og at den forekommer i en rekke av forskriftene om ILA-bekjempelse som er vedtatt. Dette forhindrer ikke at setningen har vært med i malen ved en feil. Det har aldri vært meningen å gi en mulighet for oppdrettsanlegg til å kunne prøveta seg ut av en bekjempelsessone. At setningen er tatt med i forskriftsmalen er utrykk for en feil. Denne feilen er rettet ved at den er tatt ut av forskriftsmalen. Ingen oppdrettsanlegg er med hjemmel i bestemmelsen gitt unntak fra å være i en sone for bekjempelse av ILA.

Høringsinnspill fra Austevoll kommune

Austevoll kommune mener det er uheldig at Mattilsynet ikke tidligere har gjort kommunene kjent med saken. De var ikke involvert i «forhøringen». Det pekes videre på at kort tidsfrist og avgrenset tilgjengelig informasjon er til hinder for at Mattilsynets forslag til forskrift blir gjort godt rede for. Kommunen hevder for eksempel at det ikke foreligger informasjon om sykdomsutbruddet på Buholmen, hva som er gjort for å håndtere dette, og når tiltak er gjennomført.

Austevoll kommune, mener det er manglene grunnlag for å kunne fravike utredningsinstruksen § 1-4 om høring i § 3-3.

Mattilsynets vurdering av innspillet:

Mattilsynet må sikre at krav til utredning og kontradiksjon ivaretas samtidig som hensiktsmessige tiltak for å hindre spredning av smitte kommer på plass. I forhold til enkelte aktører som oppdrettsanlegg kan situasjonen «fryses» ved at anlegget båndlegges, det vil si at Mattilsynet bestemmer om fisk kan flyttes inn i eller ut av anlegget. Andre aktører som kan spre smitte, for eksempel båter som utfører transportoppdrag i et sjøområde med smitte, må reguleres ved forskrift. Hvilke båter som kommer inn i et område er ikke kjent, de utgjør en ubestemt krets av aktører.

Mattilsynet har for å sikre krav til forutberegnelighet og kontradiksjon utviklet et system der bekjempelsen følger en plan som er gjort kjent for interesserte aktører. Planen har mal for forskrift om kontrollområde. Malen er hørt i regulær høring. Dette tilsier at et gitt tilfelle med utbrudd av sykdom kan gis en kortere høring enn det som gjelder ordinært. Mattilsynet legger rutinemessig ut melding på nettsidene våre om utbrudd av sykdommen ILA på fisk. For tilfellet i Austevoll er det gjort på stadium for mistanke og påvisning av sykdom. Det er mulig å abonnere på nyheter av denne karakter fra Mattilsynets nettsider. Aktører som berøres av restriksjonene i forskriften som planlegges er direkte orientert i to runder, med anledning til å gi innspill. Tiltakene følger en gitt plan, og er forutsigbare, slik at det ikke bør ta lang tid for en aktør å sette seg inn i hva tiltakene vil bety for egen oppdrettsdrift eller annen akvakulturrelatert aktivitet. Stort sett dreier det seg om å sette seg inn i utstrekning av soner som foreslås opprettet. Hvilke tiltak som vil bli gjort gjeldende er kjent gjennom mal for forskriften som benyttes.

Mattilsynet merker seg at Austevoll kommune ønsker å bli hørt i forkant av opprettelse av kontrollområde for sykdom på fisk. Dersom kommuner har interesse i å gi sitt syn på saken før et kontrollområde for sykdomsbekjempelse opprettes, anbefales det å ha en beredskap for slike tilfeller slik at kommunen raskt kan sette seg inn i betydningen kontrollområdeforskriften får, og gi de innspill de finner relevant.

Høringsinnspill fra Rådgivende Biologer

Det opplyses at strømmen varierer en del, både gjennom året, men også over relativt små avstander i et område med så variert topografi som Møkstrafjorden, med mange holmer, skjær og sund. Rådgivende Biologer hevder at den dominerende strømrretningen ved Kalsøyflu er mot sørvest.

I følge Rådgivende Biologer indikerer strømmålingene at vanntransporten fra Buholmen i hovedsak går sørøstover i retning Stolmasundet, eller i vestlig retning og da etter hvert trolig dreierende noe mot nordvest og ut mot åpent hav der den nordgående kyststrømmen vil ta over.

Mattilsynets vurdering av innspillet:

Slik vi forstår innspillet fra Rådgivende Biologer ser det ut til at strømforholdene ved Buholmen ikke i særlig grad rammer lokalitetene som er lokalisert i nord og nordøstlig retning for Buholmen. Det virker ikke som det helt er overensstemmelse mellom strømforholdene som Rådgivende Biologer og Havforskningsinstituttet har kommet frem til. Ved Havforskningsinstituttet sine to modelleringer av strømmen i Møkstrafjorden ser det ut til at det skjer relativt mye vanntransport mot nord og nordvest. Strømforhold er generelt variable, og det gjelder naturligvis også langs vestlandskysten. Som Rådgivende Biologer er inne på, bidrar i tillegg variert topografi med små og store øyer og sund til varierende strømforhold. Av den grunn er ikke strømforholdene noe som kan legges til grunn som sikker kunnskap om eventuell vannutskiftning mellom lokaliteter. Vi viser til det vi skriver i første avsnitt under temaet «avstandsforhold» på s. 1 og 2 i denne sammenstillingen.